

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Musvét ünnepén.

A feltámadás magasztos ünnepén megszűnik a napi munka és ráérünk elmélkedni arról a fenséges titokról, melyet a hívő lelkek szent érzések között ünnepelnek meg. Mi azonban ez alkalommal nem az ünnep jelentőségéről kívánunk szólni, hanem azt a kérdést vetjük fel, hogy vajjon városunk életében történik-e ébredése a megújhodást rég nélkülöző közszellemnek, vagy csak a régi, taposott nyomokon haladunk, újat nem teremtve, hasznosat nem alkotva? . . .

Szétnézve a folyó ügyeken, jó lélekkel mondhatjuk, hogy ráléptünk a haladás útjára. Az egészséges közszellem feltámadt városunk vezetésében és annak minden irányu életében. Hatalmas alkotások alapjait raktuk le, ezek egyikét-másikat fedél alá is hoztuk, míg másoknak betetőzéséhez közel állunk. Az utolsó idők eredményes munkája szembeszökő. Az alkotásokat lépten-nyomon ellenző, vagy azokat mesterségesen akadályozó falak ledőltek és helyükbe egy öntudatos városi politika lépett, mely a közügyeket nem pártszempontból bírálja el, hanem mindent a polgárság és a város jól felfogott érdekében tesz és cselekszik. Előkészít gondosan minden ügyet, helyt ad az ellenvéleményeknek, a mások eszméit meghallgatja és egyesített jóakarattal fog a függő kérdések megoldásához. Ezért haladnak most az ügyek a rendes mederben és nem kerülnek a minden eszmét megfojtó halasztás utvesztőjébe. Tisztító, felvilágosító eszmeecserék folynak mostanság az ügyeket előkészítő bizottságokban, a közgyűléseken nem szórszálhasogató viták folynak, hanem a felszólalók az argumentumok súlyos fegyverével ejtik foglyul a közvéleményt. Egyszóval egy egészséges közszellem ébredt fel a közgyűlési teremben, mely a jó eszméket nemesak magáévá teszi, hanem azok kivitelét is keresztülviszi. Ma nem vész kárba a városi tanács egyik-másik javaslata, az ad graecas calendas elodázás politikájának fejét szegték, aminek eredménye már is örvendetesen látszik azon alkotásokon, melyeknek egyedüli célja: a város jövő fejlődésének erős akarata.

Az egészséges közszellem ébredése megnyugtatja városunk közönségét afelől, hogy okosan tervezett haladásunk nem lesz efemer jellegű, hanem egy állandó törekvés. Nem kísérletek folynak itt, hanem öntudatos munka, a számító elme és a város jövőjéért dolgozó szeretet egyesülnek a siker érdekében. És ott, ahol a városi tanács gondosan, mindent latolgató, mindent megfigyelő munkálatait a törvényhatósági bizottság tagjai is méltányolják, ahol pártszempontok nem jönnek számításba, ahol az egyéni önös érdek érvényesítésére senki sem törekszik; ott, ahol a véleményeket tiszteletben tartják, a törekvések nem laposodnak el, hanem egymásután diadalra jutnak.

Ezt az egészséges, ezt a régen várt ujhodást üdvözöljük mi a feltámadás tavaszi reggelén és midőn hívő lélekkel borulunk le a nagy titok imadására, egyben kérjük az örök Eszmét, hogy hű fiai munkássága és becsületes törekvése révén tegye naggyá, gazdaggá és boldoggá ezt a várost, mely haladni, virágozni és élni akar . . .

A magyar iparról.

Irta: **Koncz Ákos.**

Akik a magyar iparművészet iránt érdeklődnek, azok bizonyára nagy lelki örömmel látják a városunkban megnyílt ipaművészeti kiállítást. A magyar tudás és izlés annyi kincse van itt bemutatva, — a magyar műipari tárgyak oly nagy sokaságát látjuk itt gondosan és szemléltetően elhelyezve, hogy büszkék vagyunk azokra a kezekre, melyek a magyar ipar dicsőséges haladásáról tanuskodnak.

A kiállítás figyelmes szemlélése és tanulmányozása arra a szomorú gondolatra vezet bennünket, sőt mi több, arról az igazságról győz meg, hogy van nekünk műiparunk, de nincs közönségünk, amely azt érdeme szerint pártolná. Kozmopoliták lettünk erkölceinkben, nézeteinkben, ruházkozásban, ipari és kereskedelmi téren. A gőgnek egy sajtósága neme szállotta meg a szívünket, mert azt hisszük, hogy magyar ember keze alkotásának pártolásával mesterségesen ránk maradt uraskodásunkon ejtünk foltot. Drágának és izléstelennek tartjuk a magyar műipari termékeket, de csak azért, mert magunknak nincs se ítélő képességünk, se izlésünk. Szóval hazafiaskodunk és egy-egy alkalmi összejövetelel elsíratjuk a magyar ipar ügyét, másnap azonban értéktelen és legtöbb esetben izléstelen külföldi portékákat vásárolunk össze, mert nem előkelő dolog avval ékesíteni háztartásunkat, amit a magyar műiparos teremt.

Ahelyett, hogy emelnénk, biztatnánk a magyar ipart, magunk szóljuk le azt első sorban. Nem elég, hogy nem vásárlunk magyar dolgokat, hanem szóval és írásban is carmen lugubre-t zengedezünk ott, ahol hangos szóval kellene annak folytonosan előtörő haladását dicsérni. Régi dolog azonban, hogy mikor ellenségeink nincsenek, mi leszünk önmagunknak rossz barátai. Más okos nemzetek még létező szépséghibáikat is igyekeznek eltakarni az idegenek előtt, mi pedig biztatás helyett gyermekes és ok nélkül való panaszokban törünk ki állítólagos ipari elmaradottságunk felett.

Már pedig nálunk a munkáskézzel tudás és izlés is egyesül. Ezt az igazságot bizonyítja a most megnyílt iparművészeti kiállítás, melyet a helybeli kereskedelmi és iparkamara nagyérdemű vezetősége rendezett. Ez a kiállítás zengő éneke a magyar műipar haladásának és azok a tárgyak, melyek ott fel vannak halmozva, élénken bizonyítják, hogy ha a nagyközönség érdeklődne a magyar ipar temékei iránt és módot nyújtana tömeges megrendeléssel az üzemek sikeres folytatására, oly dolgokat teremtene a magyar kéz, melyek célszerűség, használhatóság, tartósság, olcsóság és izlés tekintetében kiállnának a versenyt a külföld agyondicsért, sokszor azonban kétes értékű termékeivel.

A magyar ipari élet megszilárdulására nézve a műiparosok, a kormány, az egyes erre hivatott tényezők mindent megtettek és megtesznek és csak a nagyközönségen mulik a magyar ipar diadala. És ha a magyar közönség megtanulja és ezen tanulás révén megszereti a magyar izlést,

ha minél többet forgolódik az ilyen kiállításokon és ott apróra megfigyel mindent és nemcsak azért jelenik meg, hogy olvassa nevét az újságokban a jelenlevő notabilitások között és végül rendeléseket is tesz, a magyar műipar fel fog lendülni és hova-tovább oda fejlődik, hogy nemcsak dicsőséget, de vagyont is hoz a magyarnak.

A magyar ipart pártolni hazafias kötelesség és pedig elsősorban azok kötelessége, akiket sorsuk vagyonnal áldott meg. Elsősorban a módosak járjanak elől jó példával és akkor lassankint át fog menni a köztudatba az a meggyőződés, hogy a magyar műipar nemcsak izlés, de más, a fentebb elősorolt tekintetekből is kiállja a versenyt a külfölddel.

A napidijas irnokok helyzete.

A közigazgatás gépezetének van egy része, mely nélkül ez a hatalmas gép nem tud haladni. Értem ezen rész alatt a dijnokokat, vagy jobban mondva napidijas irnokokat, akik valóban nagy munkát végeznek és mégis jövőjüket illetőleg nagy bizonytalanság közt élnek.

A mai választási rendszer mellett, hacsak valami véletlen szerencse nem éri őket, nem tudnak előrehaladni. Ha végig nem kilincselik az összes bizottsági tagokat, vagy a kijelölőbizottság valamelyik tagja szót nem emel mellettük, még a kijelöltetéstől is elesnek. Két, három korona, de még ennél is kevesebb napidijért dolgoznak és igen sokszor nemcsak másolnak, hanem szükség esetén fogalmaznak is. Napestig görnyednek az íróasztal mellett, egyéb mellékfoglalkozásra nincs idejük és valóságos művészettel élnek, vagy jobban mondva tengődnek ebből a csekély javadalmazásból.

Mert elvégre is hivatalba járnak, tehát tisztességesen kell ruházkodniok. Pincelakásban sem lakhatnak. A legtöbbnek felesége és családja van. Betegség is beférkőzik szerény hajlékukba. Élniök is kell, mert aki tűrhetően nem táplálkozik, az dolgozni sem tud. Egyszóval nekik is megvannak a legszükségesebb kiadásai, anélkül, hogy igényeikről, ha ezek még oly szerények is, — szólni merészelnének.

És ezeknek dacára nem ez a jelen nyomasztó állapot, nem *ma* kérdése veri le őket, nem a mostoha megélhetési viszonyok okoznak nekik álmatlan éjjeleket, hanem a *jövő* gondolata, az az aggodalom, hogy mi lesz belőlük és családjukból, ha munkaképtelenné válnak. Beteg embert nem használnak munkára, vagy ha türik is, előbb-utóbb elbocsátják minden segély, nyugdíj és végkielégítés nélkül, még az esetben is, ha éveken keresztül becsületesen végezte is kötelességét. És itt kezdődik az igazi kálvária. Nincs kereső és éhez a család.

Nem csodáljuk a közigazgatás apró, örökké mozgó kerekeinek ezt az aggodalmát. Elvégre is munkájuk révén joguk van ahoz, hogy nélkülözésekben gazdag jelenük óráiban legalább jövőjük ne álljon fenyegető rém gyanánt előttük. Ma már a legutolsó városi alkalmazottnak is van nyugdíj-

jogosultsága, (Sajnos, de még sokvárosban nincs nyugdíj-intézmény. Szerk.) csak egyedül a napidíjas irnokok nem részesülnek ebben a jövő megélhetésüket biztosító kedvezményben.

Mindezeket egybevetve a városoknak gondoskodni kellene az állandó napidíjas irnokok nyugdíjazási kérdésével. Ezt a fontos és elsősorban emberséges ügyet tovább halogatni nem lehet és nem szabad. Befizetések révén ép úgy tagjai lehetnek a nyugdíj-intézetnek, mint a városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak, mert a közigazgatást szolgálják és olyan fizikai munkát végeznek, amely az egész szervezetet, de különösen a szemeket megviseli.

Mindenesetre az átmeneti intézkedésnél helyes volna kimondani, hogy az, aki mint díjnok egyhuzamba tíz évet töltött el és ezen idő alatt becsületes munkát végzett, ezen tízévi szolgálati ideje számításba kerül nyugdíjába oly módon, hogy ezen tíz évre eső nyugdíjjárulékát három év alatt, harminchat havi részletben fizesse be; még pedig azon okból, hogy a járulék befizetésével ne legyenek tulságosan megterhelve. Ha pedig ez nehézségbe, vagy leküzdhetetlen akadályokba ütköznék, az esetben akképen kellene intézkedni, hogy azon napidíjas irnokok, akik tíz évét szolgálták, ezen minőségükben öt évvel mennének be a nyugdíjintézetbe. Akik pedig öt éven át dolgoznak, ezek az öt év eltelté után kezdenék meg nyugdíjigényüket.

Ily módon nemcsak jövőjüket biztosítanánk, de jobb munkaerőket is nyernénk. A díjnokok nem lelkesednének más állás után, hanem megmaradnának állandóan helyükön. Nem néznének aggódó szemekkel a bizonytalanságba és az a tudat, hogy ha a sors idők folyamán kiveszi kezükből a tollat, megélhetésük egyetlen eszközét, fokozza munkakedvüket, aminek ismét az lesz az áldásos következménye, hogy eredményesebb munkát fognak végezni.

Ez a szerény testület, mely nem sokat kér, megérdemli a városok vezetőinek jóindulatu támogatását — mint fentebb említettük — nemcsak a humanizmus nézőpontjából, hanem azért is, mivel sehogysem illik be a modern közigazgatás keretébe, hogy egy egész testület kinos bizonytalanságban éljen és mikor fárasztó munkájáért néhány fillért kap, folytonosan a maga és családja jövőjéért aggódják.

Miniszteri rendeletek.

32,900.
VII—3. sz.

M. kir. földmivélsügyi miniszter.

Valamennyi törvényhatóságnak (Fiumekivételével).

Szakközgeim jelentései, valamint az érdekelt gazdakörök és cukorgyárosok felterjesztései szerint az ugynevezett répabogár válfajai az utóbbi években mindjobban elszaporodván, a cukorrépában oly nagy pusztítást okoztak, hogy ennek folytán az ország némely vidékén a különben jövedelmező termeléssel felhagytak. Ezen nagymérvben

szaporodó bogár pusztításai- és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában adott felhatalmazásnál fogva az ugynevezett *répabarkót* (lisztes répabogár, *Cleonus punctiventris* Germ.), valamint a *hamvas vincellérbogarat* (*Otiorrhynchus ligustici* L.) *azon káros állatok és rovarok közé sorozom, melyeknek irtása az idézett t.-c. szerint kötelező.*

Miért is elrendelem, hogy minden birtokos répa földjén az említett bogarakat márciustól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a vármegyéknek közelebb rendelkezésre bocsátom.

Jelen rendeletem a törvényhatóság hivatalos lapjában közlendő, azon járásokban (városokban) pedig, melyeknek területén (határában) legalább 50 holdra terjedő cukorrépa-termesztés van, legkiterjedtebb módon közhírré teendő. Budapest, 1908 április hó 18-án. A miniszter helyett Mezőssy, államtitkár.

24,323.
VII. 3. szám.

Magyar királyi földmivélsügyi miniszter.

Valamennyi törvényhatóság közigazgatási bizottságának és a fiumei kormányzó tanácsnak.

Az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján elbírálandó kihágási ügyek harmadfoku tárgyalásánál több ízben tapasztaltam, hogy azok a pékmesterek, akik egyuttal tejet is árulnak, a vizsgálat és tárgyalás során azzal védekeznek, hogy az üzletökben talált vizezett tejet feldolgozásra használják s ily minőségben nem árusítják.

Az idézett törvénycikk végrehajtási rendeletének 8. §. 1. pontja kiegészítésképpen elrendelem azért, hogy minden pékmester és sütő iparos üzletében feliratilag jelezni tartozik, árul-e üzletében tejet és tejterméket, vagy nem?

Árusításra nem szánt, feldolgozásra használandó tej, vagy tejtermék az árusító üzletben egyáltalában nem tartható.

Felhivom címet, hogy jelen rendeletem közzétételéről s annak erélyes végrehajtásáról gondoskodják. Budapest, 1909 február hó 11-én.

A miniszter megbízásából:

br. Podmaniczky Gyula,
miniszteri osztály-tanácsos.

Hírek.

— **Hivatali álasok betöltése.** **Weszprémy Zoltán** főispán pályázatot hirdetett egy vízfelügyelői, erdészi, adókirovői és számtisztai állásra. Üresedésben van egy erdőgyakornoki állás is.

— **Jóváhagyás.** A belügyminiszter a közgyűlés azon határozatát, mellyel a Bethlen-utcai Irinyi Istvánné tulajdonát képező házas-telket megvette — jóváhagyta.

— A közigazgatási bizottság f. hónap 5-ikén tartotta meg rendes havi közgyűlését, melyen a szakelőadók betérjesztették jelentésüket.

— Festés-, rajz- és fényképkiállítás. A Szent-Erzsébet egyesület május 22-ikétől kezdődőleg június 6-áig szegényei javára amatőr, műkedvelő festés-, rajz- és fényképkiállítást rendez az ipartestület termében (Simonfy-u. 1. sz.). Bővebb felvilágosítás nyerhető Rajzó Miklós tanár, festőművész urnál (Piacz-útca 41. sz.). Belépő-jegy ára a kiállítás egész tartamára 5 kor., személy-jegy 40 f., tanuló- és gyermek-jegy 20 fillér.

— Megjutalmazott gazdasági cselédek. A földművelésügyi m. kir. miniszter Czirják Sándor, Gál János és Tóth István gazdasági cselédeknek becsületos és hű szolgálatukért elismerő oklevéllel és 100-100 koronával jutalmazta.

— Istvánffy Gyula képei. Az Arany Bika szállóban Istvánffy Gyula festőművész kiállítást rendezett, melyről így számol be egy szakférfiu, Ozsváth Vilmos festőművész.

„A Bika-Szálloda József főherceg szobáját válóságos templommá varázsolta a képirás nagymestere. A művészet temploma ez a hely. Nem is képek ezek, hanem egy-egy regény, egy-egy költemény a szép Alföld és Erdély kies bérceiről. Sok gyűjteményes kiállítást megnéztem már, de ilyen változatosságot, ilyen sokoldalúságot alig tapasztaltam, mint Istvánffynál. Minden képe más, mégis egyéni. És ami a főbb, a festészet legnehezebb módját, az akvarell- és a tempera-festészetet gyakorolja a mester; mert talán mással nem is lehet olyan finom dolgot alkotni. Megindult már a képek vásárlása is. Hiszem is, hogy Debreczen város műpartoló közönsége nem fogja elmulasztani ezt az alkalmat, hogy ne szerezzen egy-egy Istvánffy féle kedves, nagybecsű és örök értékű képet ebből a gazdag kiállításból, annál is inkább, mivel a mester igen olcsó árakat szabott műveinek. A kiállítás megtekintését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— Az arabs ló. Az összes kulturállamok szakértői megegyeznek abban, hogy a nomád arabok által tenyésztett lovak szépségükkel és kitartásukkal felülmúlják az összes többi lófajokat. De nem kell azt hinnünk, hogy az összes arab lófajok egyesítik magukban a legkiválóbb tulajdonságokat, mert vannak olyan fajok, amelyek olyan kicsiny termetűek, hogy bátran nevezhetnék őket ponnyknak is. Ezeknél már sokkal jobb lovuk van a szegény nomád araboknak, amely mozgékony, nagyon kevéssel beéri és rendkívül kitartó. A legszegényebb abrakkal is megelégszik és sohasem kerül fedél alá, bár a hideg évszakban néha 10 százaléknnyira száll a hőmérséklet a fagypont alá. Mesze felette áll még ennek is a nemes fajmán, amelyet az arabs lovak típusaként szoktak emlegetni. Idomai annyira nemesek és olyan kifogástalan összhangban vannak, hogy az ideális ló alakját benne látjuk. Maga ez a nemes méntaj is több alosztályra oszlik, amelyeknek ismét más csoportjaik vannak. A legnemesebb alfajok a „Koheilan el Ajonz” és a „Hamdani”, amelyeket nagy gondossággal tenyésztenek, de nem puhitanak el. Sőt ellenkezőleg, mindenféle megpróbáltatásnak és szükségnek teszik ki őket. Már a középkor elején nagy becsben állott az arabs mén. Nyugaton s a Földközi tengermenti országokban arabs telivérekkel nemesítették a többi lófajt. Ennek a nemesítésnek a legfényesebb eredménye az andaluziai faj,

amelynek idomai szinte páratlanok az egész világon. Az Európa északi vidékein lakó nemzetek közül először az angolok használták fel nemesítésre az arabs telivéreket. Olyan változatot állítottak elő, amely ugyan nem éri el az arabs lovak alaki szépségét, de vetélkedik amazoknak gyorsaságával és munkabíráásával. Egyideig ezt az angol félvért használták különösen mint tenyészállatot Francia- és Németországban s a többi kultur államokban is, de az utóbbi időben igazi arabs telivérekkel helyettesítik az angol félvért. Az arab embernek hagyományos szeretetét és ragaszkodását, amellyel lova iránt viseltetik, megingatták azok a nagy pénzüsszegek, amelyeket az európaiak arabs telivérekért áldoztak. Mesés összegeket költöttek ilyen lovakra, amelyek mire Európába értek, a szállítás és élelmezés költségeit beleszámítva, vételáruk másfélszeresén keltek el.

Szerkesztői üzenetek.

Kolozsvár. A küldött cikkely idejét multa, azért nem közöltük. Szives munkásságát azonban jövőre kérjük.

S. K. Nem tudjuk megmondani, azt hisszük, hogy a mérnöki hivatal szívesen ad a kért ügyben felvilágosítást.

Sürgős. Előbb miniszteri jóváhagyás szükséges. Beletelhetik legkevesebb hat hét.

Az adózás kulcsa. Tulhaladott álláspont, sajnálatunkra nem közölhetjük.

Gy. S., Győr. Most van tárgyalás alatt.

!! A husvétii könyvplacról!!

„Ős Debreczen“

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irta: **KONCZ ÁKOS.**

• • •

Ára díszes kiállításban 3 kor.

Kapható a szerzőnél (Városház, földszint 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatalában, a városi nyomdavállalatnál. o

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŪJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára

2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**